

Digital Literacy: ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence)

โดย นายพิสิษฐ เพื่องฟู
นายช่างสำรวจอาวุโส

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายและเห็นความสำคัญ การสร้างความตระหนักรู้ในการใช้อินเทอร์เน็ต
- เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้การสร้างความปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ต รู้เท่าทันและมีความมั่นคงปลอดภัยเพื่อยกระดับวิถีชีวิตด้วยดิจิทัล

เนื้อหาในหลักสูตรการเรียนรู้

ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence หรือ DQ) เป็นสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ซึ่งครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ช่วยให้บุคคลสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัย และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะสำคัญ ๕ ด้าน ได้แก่ ๑ อัตลักษณ์ดิจิทัล ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม ๓ การจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล ๔ การรู้เท่าทันดิจิทัล และ ๕ การสื่อสารดิจิทัล

๑. อัตลักษณ์ดิจิทัล (Digital Identity) ซึ่งหมายถึงความสามารถในการสร้างและบริหารจัดการตัวตนของตนเองในโลกออนไลน์อย่างเหมาะสม ผู้ใช้งานจำเป็นต้องตระหนักว่าทุกการกระทำบนโลกดิจิทัลล้วนทิ้งร่องรอยข้อมูลไว้เสมอ ดังนั้น จึงควรใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างระมัดระวัง มีมารยาท เคารพสิทธิของผู้อื่น และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ตนเอง ทั้งในด้านการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวัน

๒. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม (Digital Use) ซึ่งมุ่งเน้นการใช้งานอุปกรณ์และสื่อดิจิทัลอย่างสมดุลและเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้ใช้งานควรมีวินัยในการจัดสรรเวลา รู้จักควบคุมพฤติกรรมการใช้งาน ไม่ปล่อยให้เทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต ความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือประสิทธิภาพในการเรียนและการทำงาน ตลอดจนสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

๓. การจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล (Digital Security) ซึ่งเป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถป้องกันตนเองจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การหลอกลวงทางออนไลน์ การโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคล หรือการโจมตีทางระบบคอมพิวเตอร์ ผู้ใช้งานควรเรียนรู้วิธีการตั้งรหัสผ่านที่มีความปลอดภัย การเปิดใช้ระบบยืนยันตัวตนแบบหลายขั้นตอน การระมัดระวังในการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว รวมทั้งการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันก่อนใช้งานอยู่เสมอ

๔. การรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) ซึ่งเป็นความสามารถในการค้นหา วิเคราะห์ ประเมิน และใช้ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากในปัจจุบันข้อมูลข่าวสารจำนวนมากถูกเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์อย่างรวดเร็ว ผู้ใช้งานจึงต้องสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น ตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล และหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นเท็จหรือสร้างความเข้าใจผิด การมีทักษะด้านนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา การทำงาน และการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) ซึ่งหมายถึงความสามารถในการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างความร่วมมือกับผู้อื่นผ่านสื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์ ผู้ใช้งานควรเรียนรู้หลักการสื่อสารที่ถูกต้อง เคารพความแตกต่างทางความคิดเห็น ใช้ภาษาที่สุภาพ และตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการสื่อสารของตนเอง ทั้งนี้ การสื่อสารที่ดีจะช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล รวมถึงสร้างสังคมดิจิทัลที่มีคุณภาพและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น กล่าวโดยสรุป

/กรอบสมรรถนะ...

กรอบสมรรถนะด้านความฉลาดทางดิจิทัลทั้ง ๕ ด้าน ถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาพลเมืองดิจิทัลในยุคปัจจุบัน เพราะไม่เพียงแต่ช่วยให้บุคคลสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรม และความตระหนักรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมดิจิทัลที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย และสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

การนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน

การนำองค์ความรู้ด้านความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน จะช่วยให้สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และปลอดภัยมากยิ่งขึ้น โดยสามารถบริหารจัดการข้อมูลและปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลข่าวสารก่อนนำไปใช้งานหรือเผยแพร่ ตลอดจนสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านช่องทางดิจิทัลได้อย่างสร้างสรรค์ มีจริยธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

ประโยชน์ที่ได้รับ

- ต่อตนเอง ช่วยพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย รู้เท่าทันข้อมูล และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
- ต่อองค์กร ช่วยยกระดับการจัดการข้อมูล การสื่อสาร และการให้บริการประชาชนให้มีความรวดเร็ว โปร่งใส และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- ต่อสาธารณะ ช่วยส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ ลดการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง และสร้างสังคมดิจิทัลที่มีคุณภาพ

แหล่งที่มา

หลักสูตร : Digital Literacy: ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence)

บรรยายโดย : นายสมนธ์ จิรพัฒน์พร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สถาบัน/หน่วยงาน/ระบบ : TDGA

รูปแบบหลักสูตร : TDGA E-Learning

ช่วงเวลาการฝึกอบรม : ๕ สิงหาคม ๒๕๖๙